

**BISDOM
ROTTERDAM**

**Inleiding bisschop Van den Hende
Publieksdag Space for Grace, Sint Bavokerk, Rotterdam
25 mei 2024**

Vandaag mogen we samen in geloof bijeen zijn en ik zeg met heel mijn hart: goedemorgen. Vandaag komt u samen en ik heb al geproefd dat u uit verschillende parochies van het bisdom Rotterdam komt en ook van daarbuiten. Ik vind het fijn dat u elkaar op deze manier met enige regelmaat ontmoet, want dat bouwen we aan wat je als Kerk nodig hebt. Verbondenheid en een netwerk waarin we samen ons geloof kunnen vieren en waar we ook elkaar van dienst kunnen zijn en kunnen motiveren.

Vandaag gaat het over veelkleurig geloven, als gave en ook als opgave. Dat u dan in Rotterdam terecht komt, kan ik mij wel voorstellen. Rotterdam is tenslotte een hele grote internationale stad met meer dan 600.000 inwoners. En als je de hele regio Rotterdam-Den Haag pakt gaat het om meer dan 2,4 miljoen mensen. In Rotterdam gaat het om meer dan 170 nationaliteiten. Dat is een groot aantal. Als je dat tot je door laat dringen besef je hoe veelkleurig de stad Rotterdam is. Voordat je er ook maar een stap binnenzet kun je dat al vermoeden als je over deze cijfers en deze samenstelling hoort. Ik ben zelf in Groningen geboren en opgegroeid. Daar is het allemaal een stukje rustiger dan in het westen. Daarna was ik bisschop in Breda. In die regio is het dan al iets drukker. Maar het internationale leven is hier in dit deel van het land toch het verst gegroeid en het grootst ontwikkeld. Het zijn verschillende culturen en talen. Soms gaat het om talen die aan elkaar verwant zijn. Soms ook landen die dezelfde taal spreken. Maar culturen verschillen vaak nog weer meer dan de talen als zodanig. En we zien in de stad Rotterdam ook veel talenten en gaven bij mensen. Maar het is de vraag of ze die ook kunnen inzetten en uitgenodigd worden om daar van te delen. En dan zijn er ook mensen met verschillende karakters. Dat heeft niet alleen met cultuur te maken maar ook met personen en de ervaringen die mensen hebben.

Als Kerk die steeds opnieuw mag vernieuwen hebben we ook een plek in dit grote geheel van Rotterdam-Den Haag. Zoals ik u zei, ik ben in het Groningse opgegroeid, waar 5 à 6% van de bevolking katholiek is. Op veel plaatsen is het niet zo internationaal als in Rotterdam. Maar toen ik waarnemend pastoor in de haven van Delfzijl was, merk je direct dat daar een keur van verschillende talen en culturen bij elkaar komt. Alleen al op zondag in de kerk. En dat geldt ook voor de stad Groningen. En toen ik als bisschop in Breda was, was de katholieke kerk eerder een meerderheid. Alleen wordt een meerderheid vaak ook een gewoonte en is het vaak vooral op de achtergrond aanwezig.

In Rotterdam is ongeveer 15% van de bevolking katholiek. Rotterdammers zeggen dan meteen: dat is een interessante minderheid. En inderdaad het is niet weg te denken, maar het voert ook niet de boventoon. Als je naar die katholieke gemeenschap van Rotterdam-Den Haag kijkt, moet je zeggen dat die enorm internationaal is samengesteld. Met vele talen en vele culturen en veel verschillende gemeenschappen, waaronder ook de Filipijnse gemeenschap waar we vandaag te gast zijn. En denk ook aan gemeenschappen met katholieken van elders uit Europa, zoals Polen, Hongaren, Kroaten, Duitsers, Engels sprekenden, Franstaligen en Portugees sprekenden. Als het wereldtalen zijn zie je meteen ook dat verschillende culturen in zo'n gemeenschap een plek krijgen. De Kaapverdiaanse gemeenschap in de Portugese sprekende parochie. Maar ook in de Engelstalige gemeenschap zijn er mensen uit verschillende landen. Ook andere mensen komen naar zo'n gemeenschap toe, want Engels is voor hen dan een tweede taal.

Als Kerk hebben wij een eigen plaats in deze internationale regio. En als het gaat om onderlinge verbondenheid als gelovigen moet je zeggen dat de Kerk het elke keer weer nodig heeft dat je ook aan die samenhang werkt. Er zijn parochies die territoriaal zijn, die zijn gebiedsmatig ingedeeld. Dat gaat in Nederland heel precies volgens de postcodes. En naast die territoriale indeling is er ook een groot aantal gemeenschappen die op persoonlijke keuzes of achtergronden zijn gebaseerd. Deze verschillende gemeenschappen met een migrantenachtergrond, gemeenschappen met een eigen taal, zitten niet aan postcodes vast en zijn veel breder samengesteld. Ze vormen als het ware een tweede werkelijkheid naast die van de postcodes. Het is de werkelijkheid van eigen cultuur, eigen taal en de keuze om erbij te horen.

Burgemeester Aboutaleb zei me ooit, toen ik hier kwam werken en ik met hem een gesprek mocht hebben in het stadhuis, dat hij de Katholieke Kerk in deze regio ervaart als een instrument van integratie en verbinding. Want als je bijvoorbeeld in de kathedraal komt, zie je ontzettend veel mensen die zichtbaar uit andere culturen komen en die andere talen spreken samen in één eucharistieviering. Terwijl veel andere godshuizen in de stad vaak nationaal zijn georganiseerd. Denk aan moskeeën met een nationale achtergrond uit bijvoorbeeld Turkije, Marokko, Jemen. Denk ook aan pinksterkerken die sterk bij bepaalde landen en talen aansluiten. Maar, zo zei de burgemeester, in de Katholieke Kerk zie je allerlei mensen bij elkaar.

Dat moeten we niet als een eretitel beschouwen: kijk, dat hebben wij dan weer in de zak, kunnen we dat misschien ooit vertalen in subsidies? Zo werkt dat niet. Maar het is mooi om te zien dat ook anderen zien dat wij een veelkleurige gemeenschap zijn, die niet alleen een nationale afkomst kent, maar die op de eerste plaats de taal van het geloof met elkaar spreekt. En waarin mensen die van buiten komen ook binnen kunnen komen. En waarin mensen die van elders komen en hun heil hier zoeken, ook hier een plek kunnen vinden. En zo zijn er territoriale parochies die gastvrijheid bieden aan vele personele parochies. En zijn de Nederlandse gemeenschappen al lang gewend om ook katholieken met andere talen in hun kerk een plek te geven.

Als Kerk hebben we een motivatie die bijbelse wortels heeft. We doen het niet, omdat het nou eenmaal zo gaat. We moeten zuinig zijn op die verbindingen en ze in stand houden. En we moeten ze ook met een gelovig bewustzijn blijven voeden, want het is onze opdracht om in Christus' Naam samen op te trekken. Jezus zegt in het evangelie van Johannes tegen zijn leerlingen: "Niet gij hebt Mij uitgekozen, maar Ik u" (Johannes 15, 16). Dat is een belangrijke uitspraak. Dat is niet alleen van: dan zijn wij toch maar mooi uitgekozen, geselecteerd, blij dat we erbij horen. Het is veel fundamenteler als Jezus zegt dat de gemeenschap van de Kerk niet het resultaat is van wie wij geselecteerd hebben, degenen die wij hebben samengebracht die komen bij ons binnen komen of blijven buiten. Het is de Heer zelf die zegt: niet gij hebt Mij uitgekozen, maar Ik u. En dat is wat ik vaak ervaar als ik in parochies van ons bisdom kom. De samenstelling is zo divers en veelkleurig, dat ik zeg: als bisschop had ik dat nooit kunnen bedenken. Het is de Heer die uitkiest, die uitnodigt en bij elkaar brengt.

Dat is een belangrijk fundament om een veelkleurige Kerk te kunnen zijn. Het is niet het resultaat van territoria die op postcodes zijn gebaseerd. Het is niet het resultaat van alleen een taal of een nationale afkomst. Het is veel meer dat de Heer roept en zegt: kom bij Mij, neem deel, ga mee op weg. En zo hebben we in deze stad, in dit gebied van Rotterdam-Den Haag, met 15% katholieke gelovigen te maken, maar die nog altijd moeten zorgen dat ze in geloof met elkaar verbinding houden. En die ook beseffen dat ook in onze tijd de groep van leerlingen altijd kan groeien, want de Heer kiest uit en Hij brengt bijeen. Die samenhang om als Kerk veelkleurig te kunnen zijn heeft niet genoeg aan zeggen: ik zet de deur open en dan zien we wel wie er aansluit. Dat kan namelijk ook heel erg ongeïnteresseerd klinken.

Nee, er is ook een opdracht als je veelkleurige Kerk bent, namelijk om in geloof de verbinding met elkaar te verdiepen, te versterken en uit te bouwen.

Paus Paulus VI heeft ooit gezegd dat de Kerk een hele bijzondere opdracht heeft, namelijk dat ze mee mag werken aan het bouwen van een beschaving van liefde. Die liefde is geen kwestie van romantiek of een goed gevoel. Maar het is de liefde van Christus die zegt: niet jij hebt Mij uitgekozen, maar Ik u. Die liefde van Christus wordt op heel veel manieren in zijn openbare leven zichtbaar. Door vergeving, door verzoening en door dienstbaarheid. Als wij dan aan een beschaving van liefde mogen werken, gaat het om hele belangrijke elementen van het Koninkrijk van God. Als het ons lukt om in liefde te groeien, als het ons lukt om in geloof en hoop aan de gang te gaan en op te bouwen, dan zal paus Paulus VI zeggen dat daarin de contouren van het Rijk van God zichtbaar worden. Het Rijk van God begint in de harten van mensen die zich aansluiten bij de Heer die zegt: niet jij hebt Mij uitgekozen, maar Ik u. En naarmate meer harten daarvoor openstaan, groeit ook het Rijk van God in onze wereld.

Zoals gezegd, we hebben als Kerk in de stad te midden van een heel groot druk internationaal leven onze bijbelse wortels. En ik zou nog drie elementen willen noemen uit de Schrift die ons motiveren om niet alleen veelkleurig te zijn, maar het ook te blijven. Jezus zegt in Johannes 15, 5: "Ik ben de wijnstok, jij de ranken. Wie in Mij blijft, zoals Ik in hem, die draagt veel vrucht, want los van Mij kunt jij niets." Verbindingen leggen in verbondenheid met de Heer. Ik denk ook aan een belangrijke tekst uit de Efeziërs brief (Efeziërs 2, 19-22) en de eerste Petrus brief (1 Petrus 2, 4-5) waar staat dat de Kerk een geestelijk bouwwerk is. Niet zomaar van stenen, want de eerste eeuwen hebben christen het ook zonder kerkgebouwen van steen gedaan. Maar we zijn als Kerk een levend bouwwerk van levende stenen die met elkaar verbonden zijn, omdat Christus het fundament is en ook de grote sluitsteen in de top van het gewelf die alles bij elkaar houdt. Het derde beeld is van de apostel Paulus en is misschien wel het meest bekende. In de brief aan de Korintiërs (hoofdstuk 12) zegt hij dat de Kerk is als een lichaam met vele ledematen. En al die ledematen, kleiner en groter, hebben elkaar nodig en zijn met elkaar verbonden met Christus als het hoofd.

Als wij een veelkleurige Kerk willen zijn met die gaven en opgaven in onze wezensstructuur, zou je mogen zeggen: als ik mij dan bewust ben dat ik gekozen ben en dat de Kerk niet zomaar het resultaat is van mijn keuzes, ben ik dan ook bereid om door de Heer met anderen contact te houden en dat contact ook te versterken? Wordt het, denk aan het beeld van de wijnstok en de ranken, mijn privé-infuus met de Heer dat ik naar believen aan en uit kan zetten? Of is het zo dat door die wijnstok, die Christus is, de ranken met elkaar verbonden zijn als gave en opgave? En als het gaat over het geestelijk bouwwerk dat we mogen zijn, zijn we dan zelf bereid om als levende stenen ons daar in te voegen en zelf een levende steen te zijn die ook meebouwt aan het geestelijk bouwwerk van de Kerk van nu? En als ik bij het lichaam van Christus hoor, ben ik dan bereid om daaraan deel te nemen? Paulus beschrijft hoe ingewikkeld dat is, als de voet tegen de hand zegt: ik heb je niet nodig. Of als het hart geen oog heeft voor het oor. Paus Franciscus zegt in zijn eerste encycliek *Lumen Fidei* (29 juni 2013) die hij nog samen geschreven heeft met paus Benedictus: hoe klein dat stukje in dat lichaam van Christus ook is, en misschien zo klein dat het helemaal niet opvalt, je bent toch maar mooi onderdeel van dat lichaam van Christus dat de Kerk is (*Lumen Fidei* art. 22, zie ook Romeinen 12, 4-5). Een Kerk die veelkleurig is en in haar wezen ook veelkleurig moet zijn, omdat Jezus zegt: niet jij hebt Mij uitgekozen, maar Ik u.

Vele talen en culturen treffen elkaar en zijn met elkaar verbonden, omdat ze de taal van het geloof samen willen spreken en dat is de taal van de liefde, die bouwt aan een beschaving van liefde. Het is belangrijk dat we die bijbelse wortels hebben. Want als we kleiner worden als Kerk, en dat is natuurlijk ook aan de hand in Nederland want de Kerk in

Nederland is gekrompen en we hebben veel locaties moeten sluiten of moeten samenvoegen, blijft het nog steeds die opdracht om een veelkleurige Kerk te zijn waar de deur openstaat, omdat de Heer ons heeft uitgekozen en wij niet elkaar.

Een beschaving van liefde bouwen, dan moet de Kerk wel een netwerk van liefde zijn en niet ieder voor zich. Dat is heel belangrijk als het gaat om een veelkleurige Kerk te kunnen zijn. En dan mag je bij Paulus in de Korintiërs brief, waar hij schrijft over de vele ledematen en één lichaam, al zeggen dat we zowel de eenheid met elkaar als de verscheidenheid van Hem hebben gekregen. Dat we samen de Kerk vormen die, hoe verschillend ook, in haar leden een eenheid kan zijn in Christus. Dat is nog wel een opgave. Parochielocaties hebben soms de neiging om erg op hun eigen locatie te focussen. En geloofsgemeenschappen met een migrantenachtergrond vergeten soms de taal van anderen te spreken, omdat het zo fijn is om met elkaar op te trekken. Dus die veelkleurigheid vraagt steeds aandacht, dat netwerk van de Kerk vraagt steeds onderhoud, wil ze een veelkleurige gemeenschap kunnen zijn. Want wat gebeurt er als ik hier aan deze kant van de wijk in Rotterdam-Zuid niet geïnteresseerd ben in de parochianen aan de andere kant van deze wijk? Wat gebeurt er als katholieken aan deze kant van de Maas niet geïnteresseerd zijn in de katholieken aan de andere kant van de Maas? Wat gebeurt er als gemeenschappen van migranten geen boodschap hebben aan van oorsprong Nederlandse parochies? Veelkleurigheid vraagt dat je dat netwerk van liefde dat de Kerk is om te bouwen aan een beschaving van liefde ook werkelijk voortdurend onderhoudt. En daarom is zo'n dag als vandaag zo bijzonder, want als je met elkaar spreekt en elkaar ontmoet en de verschillende projecten hoort, werk je aan de verbinding die de Kerk nodig heeft. Niet zomaar een verbinding, want dan kun je ook naar de huishoudbeurs gaan, of naar een filmconcorso. Juist als netwerk van de Kerk willen we elkaar in geloof, hoop en liefde aanspreken en bemoedigen. Met eenheid en verscheidenheid beide als gaven van de Heer.

Een netwerk van liefde is iets anders dan een netwerk van computers. Digitale wegen kunnen erg ontsporen en ze kunnen mensen van elkaar vervreemden. Een netwerk van liefde is ook iets anders dan de wekelijkse borrel met collega's of zakenrelaties. Je kunt het glas heffen en toch geen boodschap aan elkaar hebben. Het gaat niet om receptiecultuur. Het gaat niet om digitaal verkeer. Het gaat om geloofsverkeer van hart tot hart. Waarbij de receptie soms kan ondersteunen en digitaal verkeer kan faciliteren, maar dat nooit de menselijke maat mag overnemen waar het gaat om veelkleurig geloven als gave en opgave.

Hoe ga je te werk wanneer je een veelkleurige Kerk bent die tevens een instrument is van de Heer in de samenleving van nu (cf. Vaticanum II, Lumen Gentium 1: "teken en instrument van de vereniging met God en van de eenheid van het menselijk geslacht")? We hebben als Kerk vanouds drie belangrijke opdrachten. We mogen ons geloof vieren, we mogen leren van ons geloof en getuigen en we mogen vanuit ons geloof elkaar dienen. Dat lijkt heel gauw een vast en vanzelfsprekend patroon, dat je mag vieren en dienen en leren. Maar als je dat in een veelkleurige gemeenschap doet, stuit je toch op verschillen, op andere accenten en een andere benadering. Ik geef van elk een voorbeeld.

Als het gaat om vieren denken we al gauw dat is op zondagmorgen om 10 uur en als je in de parochie een beetje met elkaar samenwerkt dan om 9.30 uur want dan kan er om 11.00 uur nog een viering elders in de parochie zijn. In onze Nederlandse cultuur is vieren en geloven steeds meer iets privé. En wat we in onze veelkleurige stad leren van katholieken met een migrantenachtergrond is dat geloven en vieren niet achter de deur is en dat het deel uitmaakt van het sociale leven en de omgang met elkaar. Als je samen in de kerk viert, staat de deur open en kunnen mensen aansluiten. Als je samen viert, gaat het ook over de dingen die je in de stad en in je gemeenschap beleeft en die je hoopt te krijgen. Daardoor wordt vieren wat dat betreft in een veelkleuriger Kerk niet zomaar vanzelfsprekend, maar nieuw. Denk ook aan het project in het Groene Hart (federatie HH. Clara en Franciscus),

waar vieringen worden gehouden waar het meezingen heel centraal staat. Dat meezingen is geweldig en het levert ook weer nieuwe mensen op die door het zingen (opnieuw) het geloof ontdekken, die door het zingen en bidden op een andere manier ook kunnen toegroeien naar de eucharistie, die weliswaar bron en hoogtepunt (Vaticanum II, Lumen Gentium 11) is maar voor veel mensen die beginnen soms ook wel een stapje te groot is.

Als het gaat om het leren denken we vaak: er moeten kinderen worden voorbereid op de eerste communie, er moeten jongeren worden voorbereid op het vormsel en dat is het dan. Maar je moet je hele leven aan catechese doen. Ik herinner mij in mijn eerste parochie een meneer die zei: ik ben ziek en ik wil graag de ziekenzalving ontvangen, maar ik wil er eerst catechese over hebben, want ik weet er eigenlijk te weinig van om het echt ten volle te kunnen ervaren en te ontvangen. Toen hebben we eerst een kleine catechese gehouden met meerdere mensen die aan de ziekenzalving toe waren. Die zeiden niet: ik heb mijn communie en vormsel gedaan, ik ben uitgeleerd. Nee, die zeiden: ik kom op een leeftijd om de ziekenzalving te ontvangen, maar wat betekent dat en kan ik er ook over leren en meer van horen? Catechese is al lang niet meer een vast patroon in een vaste vorm. Als ik denk aan hoe ook Palliam van de parochie Sint Maarten in Noordwijk mensen op het spoor van het geloof zet op hele verschillende manieren. Dat zien we ook bij bijeenkomsten van de Alpha cursus, waar eerst samen een hapje wordt gegeten en mensen daarna in gesprek gaan over het geloof van de Kerk en daarin hun geloof. Ook daar waar het gaat om leren en getuigen hebben we in een veelkleurige Kerk te maken met verbreding en verdieping en nieuwe kansen.

En dan het dienen. Diaconie en caritas zijn niet weg te denken in de drievoudige zending van de Kerk en dat mogen we in veelkleurigheid ook werkelijk gestand doen. Met name ook in Rotterdam-Zuid heb ik geleerd dat diaconie en caritas heel sterk verbonden is met hoe mensen leven en wat hun culturele achtergrond is. Nederlandse mensen denken gauw aan eenzaamheid waar we aan moeten werken, terwijl als ik katholieken ontmoet met een migrantenachtergrond dan zeggen ze dat er veel meer de behoefte is om door middel van caritas en diaconie betrokken te raken in de Nederlandse samenleving. Kunnen we stimuleren om de studie af te ronden, omdat dat dát het verschil kan maken? Kunnen we stimuleren om niet te kijken naar afwijzing, maar naar de uitnodiging? En kunnen mensen door caritas en diaconie zo betrokken worden in het maatschappelijk leven met hun eigen gaven en talenten. Soms denkt men in een Nederlandse cultuur bij caritas en diaconie heel gauw aan eten en drinken. De voedselbank is niet weg te denken, helaas. Maar er zijn ook katholieken met een migrantenachtergrond die zeggen: hoezo geen eten, waar tien kunnen eten kunnen er ook twaalf eten en de deur staat altijd open. Dan merk je dat activiteiten in parochies van caritas en diaconie zich verbreden naarmate mensen in de parochies ook andere behoeftes en noden op het spoor komen en die tegemoet treden.

Leden van een veelkleurige gemeenschap hebben elkaar veel te leren als levende stenen, als ledematen van hetzelfde lichaam, als ranken aan dezelfde wijnstok. En dan merk ik als bisschop dat in de loop van de jaren de grote taken van de Kerk, van vieren en dienen en leren, een veel grotere reikwijdte krijgen dan we als Kerk er aanvankelijk hadden verstaan. Naast de zondagse mis met gesloten deuren een open kerk en vele andere vormen van meezingen, van praise en gebedsgroepen. Als ik kijk naar catechese, niet zozeer alleen verbonden aan de momenten in je leven als dopeling en als communicant en als vormeling, maar je hele leven blijven leren. En wat is het dan geweldig als je met verschillende generaties en groepen in gesprek kunt in een Alpha cursus. En dat je ook werkelijk in staat bent om met elkaar het geloof te delen, omdat het opnieuw deel mag uitmaken van ons sociale leven. En als het om dienen gaat, dat caritas veel breder is dan het pannetje soep en collecteren. Het gaat over eenzaamheid, maar het gaat over ook hoe je mensen bij het leven van de Kerk in de samenleving kunt betrekken. Zeker, het gaat over brood en melk, maar het gaat ook om voedsel voor de ziel.

Het gaat dus om als veelkleurige Kerk de ruimte te ontdekken waar wij Gods genade kunnen ontvangen en doorgeven. Dat klinkt alsof wij de regie hebben, maar dat is niet zo. Ook voor deze dag geldt: je kunt het organiseren en je kunt een geweldige sponsor en initiator als Porticus op de achtergrond hebben, maar als de Heer niet geeft (cf. psalm 127) en als harten niet opengaan om deel te nemen aan het Rijk van God, is elk project een prachtig idee maar nog geen levende werkelijkheid.

Ik zou willen afsluiten met een idee dat we als katholieken in de stad Rotterdam in de loop van de jaren hebben bedacht en eindelijk willen ontwikkelen. Het is op Tweede Pinksterdag, en dat is niet de slechtste dag, weer ter sprake gekomen toen we een grote viering en bijeenkomst hadden in de Dominicuskerk in het centrum van Rotterdam, in Het Steiger. Op initiatief van de Katholieke Charismatische Vernieuwing (KCV) en Space for Grace waren er honderden mensen bij elkaar om te bidden, het geloof met elkaar te delen en elkaar te enthousiasmeren. Wat zouden wij in Rotterdam als veelkleurige Kerk ten diepste kunnen betekenen, met oog voor de drievoudige zending van de Kerk, waarin we vieren, leren en getuigen, en met caritas als dienstwerk van liefde bezig zijn. We zijn voor dit opbouw en evangelisatie project uitgekomen bij een werktitel: Body of Christ.

'Body of Christ' heeft drie elementen. Op de eerste plaats heeft het te maken met de pijler van het sacrament van de eucharistie waarin Jezus zelf zijn Lichaam en Bloed met ons deelt en waar Jezus als de verrezen Heer zelf aan onze eenheid bouwt in verscheidenheid. Paulus zegt: "Geeft niet de beker der zegening die wij zegenen, gemeenschap met het bloed van Christus? Geeft niet het brood dat wij breken, gemeenschap met het lichaam van Christus? Omdat het brood één is, vormen wij allen tezamen één lichaam, want allen hebben wij deel aan het ene brood" (1 Korintiërs 10, 16-17). Dat is de eerste pijler van 'Body of Christ'.

De tweede pijler is dat de Kerk als het lichaam van Christus vele ledematen telt. Hoe gaan wij de talenten en de gaven die mensen hebben ontvangen motiveren, mobiliseren en inzetten? En zijn mensen bereid om die taak en de gave op elkaar af te stemmen, of blijven we met de rug naar anderen toestaan en zeggen we in een persoonlijk gebed: Heer, wat heeft U het toch met mij getroffen. Als we het lichaam zijn van Christus met vele ledematen en gaven, zijn wij dan in staat om die gaven en ledematen ook met elkaar te verbinden? En dan mag de Maas geen scheiding zijn. En mogen ook verschillende migrantenachtergronden geen scheiding zijn. En mogen parochies die samen moeten werken en locaties die steeds meer aan elkaar moeten wennen ook geen belemmering vormen. De apostel Paulus zegt: "het menselijk lichaam vormt met zijn vele ledenmaten één geheel, alle ledematen hoeveel ook maken tezamen één lichaam uit, zo is het ook met de Christus". Dus 'Body of Christ' als katholieke kleurrijke gemeenschap met de pijler van de eucharistie, waar je rond de Heer samenkomt en gevoed wordt, en de pijler van de vele gaven en talenten die je niet alleen voor jezelf hebt gekregen, maar die je ook beschikbaar mag stellen aan anderen en waarbij die talenten behulpzaam zijn aan anderen.

De derde pijler is dat in het lichaam het ene lidmaat zorg heeft voor het andere. "Wanneer een lid lijdt, delen alle ledematen in het lijden; wordt een lid geëerd, alle delen in de vreugde" (1 Korintiërs 12, 26). Drie pijlers dus waar het gaat om 'Body of Christ' als project voor wat we als veelkleurige gemeenschap in de stad willen doen om het netwerk van liefde te onderhouden en te laten groeien, om het netwerk van liefde zichtbaar te maken en in staat te zijn om ook werkelijk te bouwen aan een beschaving van liefde. Een opbouwproject met drie pijlers; het vieren van de eucharistie en door de Heer gevoed worden, het inzetten van alle gaven en alle ledematen om te bouwen en te groeien, het naar elkaar omzien zowel waar het gaat om ons leed als om onze vreugde.

U proeft misschien wel aan mij dat ik als bisschop graag in het bisdom Rotterdam ben, omdat dit bisdom als internationale gemeenschap aan mijn zorg als herder is toevertrouwd.

En waar men met recht zegt dat 15% katholieken een interessante minderheid is, omdat we de idealen van de Heer, waarvoor vele harten zich mogen openen, mogen voorleven en uitdragen. Ook in deze tijd van verwarring, in deze tijd ook van grote onverschilligheid, waarin je moet zorgen dat je elkaar blijft zoeken, blijft zien en blijft waarderen. Dat hebben we niet zelf bedacht. Het is Jezus die ons geen rust gunt als het om zijn liefde gaat (2 Korintiërs 5, 14).